

کودکان فلسطین: «ما زندگی می خواهیم و نه مرگ»!

بهرام رحمانی

bahram.rehmani@gmail.com

سالی پر از درد و غم و در زیر غرش توپ و تانک و هواپیما پایان می یابد. جشن و شادی کریسمس و سال نو، از یاد می رود و حتی برای مردم دو کشور اوکراین و فلسطین، فرصتی برای عزاداری عزیزان شان نیست. چون هر لحظه جان انسان گرفته می شود به ویژه کودکان و زنان.

سال جدید نیز در اوج بربریت و وحشی گری آغاز می شود، در فلسطین و اوکراین و... و افق جنگ های دیگری در راه است، در دریای سرخ، در دریای چین و...

در تقویم شمسی ۱۴۰۲، یازدهمین روز از دی ماه برابر با یکم ژانویه شروع سال میلادی ۲۰۲۴ است. آغاز سال نو همیشه نوید بخش افکار نو، کردار نو و تصمیم های نو برای آینده است.

امیدوارم که سال ۲۰۲۴ اتفاقات خوبی برایتان به همراه داشته باشد: یک طلوع جدید، یک دنیای جدید مملو از صلح و امید، شادی و تندرستی، عاری از ظلم و ستم و بهره کشی؛ همه ما در سال ۲۰۲۳، روزگار سختی را از جنگ و هراس، بیم و امید، تورم و گرانی، دلهره و نگرانی گذرانیدیم؛ امیدوارم در سال ۲۰۲۴ به همه آن چیزهایی که آرزویش را دارید برسید! آینده ای که همه امید داریم بهتر و شاداب تر از گذشته باشد.

ضمن تبریک سال نو، آینده ای روشن برای شما آرزو مندم!

کریسمس زمانی است که خانواده ها دور هم جمع می شوند و جشن می گیرند. با ادامه جنگ خانام برانداز در خاورمیانه، به ویژه مرگ و ویرانی در غزه، امسال با قلب های اندوهگین و ماتم زده به کریسمس رسیدیم و در درد خانواده هایی که در غم از دست دادن عزیزان شان اندوهگین هستند، شریک هستیم.

کودکان فلسطین، به مناسبت کریسمس، در راهپیمایی تابلوی را در دست دارند که روی آن نوشته شده «ما زندگی می خواهیم و نه مرگ»!

برخلاف سال های قبل، امسال به دلیل جنگ مرگ بار اسرائیل در غزه، جنگ روسیه و اوکراین، احتمال جنگ همه جانبه بین اسرائیل و لبنان، جنگ دولت ترکیه علیه مردم کرد و روژآوا، جنگ آذربایجان و ارمنستان، جنگ و کودتا در آفریقا، جنگ طالبان علیه مردم افغانستان، جنگ جمهوری اسلامی علیه مردم ایران، جنگ و درگیری داخلی عراق، سوریه، یمن و...، گسترش گرانی و تورم، بیکار و فقر در جهان، جایی برای جشن و شادی قلبی کریسمس باقی نگذاشته اند.

شهرداری بیت لحم، جشن های کریسمس را به دلیل جنگ در غزه لغو کرد. درخت کریسمس و نشانه های شادی در شهر وجود ندارند. هر ساله جشن های کریسمس در شهر بیت لحم هزاران نفر را به خود جذب می کرد.

کودکانی که به جای سازهای موسیقی و نواختن موسیقی کریسمس، بتری را در دست داشتند که روی آن نوشته شده بود: «بگذارید جنگ اکنون متوقف شود!» و «خوشا به حال صلح جویان.»!

اکنون همه مردم جهان، احساس می کنند که «شب کریسمس امن نیست» و جشن و آرامش مناسب این تعطیلات به لبه درگیری ها و هرج و مرج های مختلف کشیده شده است.

امنیتی که آمریکا و غرب دنبال می کنند، نوع محدودی از امنیت است که ریشه در درگیری و تقابل و رقابت دارد. وقتی کشورهای غربی، به ویژه دولت آمریکا، بحث از «حفظ امنیت جهانی»، واقعا هدف آن حفظ امنیت کل جهان نیست، بلکه بیش تر در مورد حفظ هژمونی خودشان بر جهان است.

این شکل از امنیت همراه با دلهره و نگرانی که از طریق تهدید و تهاجم نظامی، تشکیل اتحادها و صف بندی های جدید، دامن زدن به درگیری ها و تهدید و سرزنش، امنیت مشترک کل جهان را تضعیف می کند. پیگیری محدود و یک جانبه و دل بخواهی به اصطلاح «امنیت جهانی» توسط دولت های آمریکا و غرب، ناگزیر به ناامنی برای سایر کشورها منجر می شود. وخامت اوضاع امنیتی در سایر کشورها، به نوبه خود، جهان غرب را در موقعیتی ناامن و ناپایدارتر قرار می دهد. این امنیتی که به طور مصنوعی ایجاد شده است، تنها همه طرف های درگیر را به یک تله امنیتی سوق می دهد و باعث می شود تا همه شهروندان جهان، به طور فزاینده ای احساس ناامنی کنند.

اکنون به گفته آژانس آوارگان فلسطینی سازمان ملل (آنروا)، «کریسمس مبارک» با وجود جنگ غزه معنایی ندارد و گزارشگر ویژه اسکان سازمان ملل هم خواستار ایجاد یک دادگاه بین المللی جدید در صورتی شده که دادگاه کیفری بین المللی در مورد جنایات جنگی دولت اسرائیل در غزه اقدام سریعی انجام ندهد.

در یکی از مرگبارترین حملات ارتش اسرائیل به اردوگاه های پناهندگان در مرکز نوار غزه به نام «المغازی» ۱۰۰ نفر جان باختند. وزارت بهداشت غزه می گوید در این حمله که اواخر روز یکشنبه ۳۱ دسامبر روی داد، سه خانه مسکونی هدف قرار گرفته و یک بلوک مسکونی کاملاً ویران شده است. منابع پزشکی در بیمارستان شهدای الاقصی انتقال ۹۵ جان باخته از جمله قربانیانی که بدنشان تکه تکه شده بود را در نتیجه بمباران و حملات توپخانه ای که بسیاری از منازل اردوگاه المغازی را هدف قرار داد، تایید کردند و افزودند که تعدادی از مجروحان نیز به بیمارستان منتقل شده اند که برخی در شرایط بسیار وخیم هستند. یک پدر به بی بی سی گفته دختر و نوه های خود را در این حمله از دست داده، در حالی که خانواده اش از شمال غزه بعد از دستور تخلیه از طرف اسرائیل به مرکز غزه آمده بودند. ارتش اسرائیل مانند موارد دیگر گفته «گزارش های این حادثه را در المغازی دریافت کرده» و آن ها را بررسی خواهد کرد و در عین حال ادعا کرده که «به قوانین بین المللی از جمله برداشتن گام های عملی برای کاهش آسیب به غیرنظامیان متعهد است.» این در حالی است که سخن گوی بیمارستان شهدای الاقصی اعلام کرد که در بمباران های مناطق مرکزی نوار غزه از روز یکشنبه تا ظهر دیروز، ۹۵ فلسطینی کشته شدند و به این ترتیب، بر اساس آمار وزارت بهداشت فلسطین، تعداد کل جان باختگان غزه به بیش از ۲۰ هزار و ۴۲۴ نفر افزایش یافته و شمار مجروحان هم به بیش از ۵۴ هزار و ۳۶ نفر رسیده است. بالاگردیشان راجاگوبال، گزارشگر ویژه اسکان سازمان ملل در یک پست در پلتفرم «ایکس» نوشت: «اگر دادگاه بین المللی کیفری خیلی زود اقدام نکند، ما به یک دادگاه بین المللی ویژه برای غزه و اقدام دولت ها نیاز خواهیم داشت.»

به نوشته راجاگوبال، آنچه در غزه اتفاق می افتد نتیجه چیزی است که او آن را «طفره روی و فرار نهادی از مجازات» خوانده و توضیح داده که منظور «فرار از مجازات اشغال، کشتار جمعی، جنایات جنگی، جنایات علیه بشریت و نسل کشی» است. آژانس آوارگان فلسطینی سازمان ملل معروف به آنروا نیز اعلام کرد تاکنون ۱۴۲ کارمند آن در غزه کشته شده اند: «در این برهه سخت و دشوار، برای کسانی که با از دست دادن، غم و اندوه و ویرانی دست و پنجه نرم می کنند، «کریسمس مبارک» معنایی ندارد.»

بر اساس آمارها، مناطق وسیعی از غزه ویران شده و ۲/۴ میلیون نفر به دلیل محاصره اسرائیل با کمبود شدید آب، غذا، سوخت و دارو مواجه هستند و به گفته سازمان ملل، ۸۰ درصد مردم ساکن در نوار غزه آواره شده اند.

با تشدید درگیری ها در مرز شمالی با لبنان، مقامات اسرائیلی اشاره کرده اند که «ساعت شنی دیپلماتیک» برای دستیابی به راه حلی از طریق مذاکره رو به اتمام و خطر تشدید تنش ها در منطقه بزرگ است.

به گزارش گاردین، در حال حاضر، حتی پس از آن که مصر در هفته گذشته میزبان رهبران برای گفت و گو بود و برنامه هایی را برای توقف مرحله ای در جنگ انجام داد، امید چندانی به توقف موقت حملات وجود ندارد.

یک مقام ارشد حماس روز شنبه به خبرنگاری آسوشیتدپرس گفت این گروه شبه نظامی در موضع خود قاطع است و بدون آتش بس دائمی، هیچ گروهی آزاد نخواهد شد. اسرائیل پایان دادن به جنگی که رهبران سرنوشت خود را به آن گره زده و «بدون محدودیت» توصیفش می کنند را، نمی پذیرد.

بنیامین نتانیاهو، نخست وزیر اسرائیل، می گوید حماس باید پس از حملات وحشیانه ۷ اکتبر، که افراد مسلح آن به اسرائیل حمله کردند و ۱۲۰۰ نفر را که اکثراً غیرنظامی بودند کشتند، نابود شود.

مقیاس مرگ و رنج در غزه، اسرائیل را در سطح بین‌المللی منزوی کرده و حتی متحدانی مانند بریتانیا اکنون خواستار «آتش‌بس پایدار» هستند.

حمایت مستحکم واشنگتن به رهبران اسرائیل کمک کرده است تا به نگرانی بین‌المللی درباره بحران انسانی بی‌توجه باشند و بر کارزار نظامی تمرکز کنند.

روز جمعه، دولت جو بایدن، فروش ۱۵۰ میلیون دلاری تجهیزات نظامی به اسرائیل را تصویب کرد و کنگره را برای دومین بار در یک ماه دور زد. وزارت امور خارجه به «ضرورت نیاز دفاعی اسرائیل» اشاره کرد.

تقریباً همه مردم غزه خانه‌های خود را ترک کرده‌اند و در خیمه‌ها و بخش‌های شلوغ جنوب و نوار مرکزی تجمع کرده‌اند که به گفته مقامات ارتش اسرائیل امن‌تر است، اگرچه هنوز مرتب بمباران می‌شوند.

پس از هفته‌ها محاصره شدید اسرائیل، کمبود غذا، آب تمیز و تجهیزات پزشکی وجود دارد. هنگامی که به کمک‌های بشردوستانه اجازه ورود داده می‌شود، چالش‌های لجستیکی در منطقه‌ای که در اثر جنگ ویران شده است باعث می‌شود کمک‌ها به بسیاری از ساکنان ناامید نرسد.

توماس وایت، مدیر امور غزه در آنروا، گفته است سربازان اسرائیلی روز جمعه به سمت کارکنان سازمان ملل در یک ماموریت کمک آتش گشودند.

وایت در توییت سابق خود، نوشت: «سربازان اسرائیلی هنگام بازگشت از شمال غزه در مسیری که ارتش اسرائیل تعیین کرده بود، به یک کاروان کمک شلیک کردند.» «رهبر کاروان بین‌المللی ما و تیمش آسیبی ندیدند اما یک خودرو آسیب دید.»

آن‌ها که سوگند خورده‌اند حماس را نابود کنند و رهبری آن را از بین ببرند، هنوز هیچ مدرک ملموسی ندارند که نشان دهد جنگی که غزه را ویران کرده و به تلفات فزاینده سربازان اسرائیلی انجامیده است، کشور را امن‌تر کرده است.

ارتش اسرائیل بارها مدعی شده است که به مردان پشت حملات ۷ اکتبر نزدیک شده است. اما آن‌ها موفق به کشتن یا دستگیری هیچ یک از رهبران ارشد حماس مطابق فهرستی که اعلام کرده‌اند، نشده‌اند. یا جزئیاتی را بیان نمی‌کنند که چگونه معتقدند می‌توانند

سازمانی با ارتباطات سیاسی و ایدئولوژیکی بسیار فراتر از غزه را از بین ببرند. پرسش‌ها در مورد فشار نتانیاهو برای اصلاحات قضایی بحث‌برانگیز، که به اختلافات سیاسی شدید و اعتراضات گسترده دامن زد، اکنون دوباره مطرح شده است.

اقتصاد نیز دچار مشکلات شده است؛ زیرا نیروهای ذخیره مشاغل خود را ترک کرده‌اند. گردشگری به شدت تحت تاثیر جنگ قرار گرفته است و درآمدها در یک زمان اندوه‌بار برای ملت کاهش یافته است.

فشار داخلی و بین‌المللی در کنار هم ممکن است برای کسانی که می‌خواهند امیدوار باشند شاهد توقف یا مهار حملات باشند، چندان امیدوارکننده نباشد، صرفاً به این دلیل که دولت برنامه دیگری ندارد.

بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل، شنبه طی یک سخنرانی تلویزیونی با اعلام این که تل‌آویو بهای سنگینی را در جنگ پرداخت کرده، درخصوص «نابودی حماس»، مدعی شد که کسب «پیروزی» به زمان طولانی نیاز دارد.

نتانیاهو، هم‌چنین تاکید کرد که نیروهایش در این جنگ که تا ماه‌های زیادی تا دستیابی به پیروزی ادامه خواهد یافت، در «تمای جبهه‌ها» می‌جنگند.

از ماه اکتبر تاکنون بیش از ۱۰۰ نفر در لبنان کشته شده‌اند و علاوه بر جنگ‌جویان حزب‌الله، غیرنظامیان از جمله سه خبرنگار هم در میان کشته‌ها هستند. در این مدت حداقل چهار غیرنظامی اسرائیلی و نه سرباز ارتش این کشور در مرز لبنان کشته شده‌اند.

هم‌زمان روزنامه جروسالم پست گزارش می‌دهد که ۱۷ تا ۱۹ نفر شامل نیروهای ایرانی و نیروهای وابسته به ایران در دو حمله هوایی اسرائیل در سوریه کشته شده‌اند.

دو عضو گروه‌های شبه نظامی عراقی روز شنبه به خبرگزاری آسوشیتدپرس گفتند که حداقل شش پیکارجوی گروه‌های تحت امر ایران در مرکز سوریه و عراق کشته شدند.

سازمان ناظر بر حقوق بشر سوریه گفت که یک کاروان شبه‌نظامیان که از عراق وارد سوریه شده بود، یک انبار سلاح و یک مجتمع آموزشی شبه نظامیان نزدیک به ایران هدف قرار گرفت. به گفته این گروه ۱۹ شبه‌نظامی در حمله اسرائیل کشته شدند.

این سازمان ابتدا گفت که حمله توسط نیروهای آمریکایی انجام شد اما بعداً اسرائیل را به‌عنوان نیروی مهاجم شناسایی کرد. از زمان شروع جنگ بین اسرائیل و حماس، شبه‌نظامیان طرفدار ایران در داخل سوریه و عراق بیش از یکصد حمله را علیه اهداف آمریکا انجام داده‌اند.

در هشتاد و پنجمین روز آغاز درگیری‌ها به‌دنبال حمله ۷ اکتبر حماس و متحدانش و در حالی که گزارش‌ها حاکی از تشدید نبرد در غزه و تبادل آتش میان اسرائیل و حزب‌الله لبنان است، هزاران نفر از شهروندان اسرائیل در تظاهراتی در تل‌آویو خواهان برکناری بنیامین نتانیاهو از نخست‌وزیری شدند.

تصویری از غزه

در پی حمله اوکراین به بلگورود - روسیه، با جلسه فوری شورای امنیت موافقت شده است. روسیه: در بلگورود ۱۴ نفر کشته و بیش از ۱۰۰ نفر زخمی شدند. فرماندار محلی بلگورود نیز گفته است که «در حمله روز شنبه مناطق مسکونی هدف قرار گرفته‌اند.» بلگورود در ۳۰ کیلومتری مرز اوکراین قرار دارد.

وزارت دفاع روسیه می‌گوید، کی‌یف با ۲ راکت اولخا(Olkha)، با مهمات ممنوعه خوشه‌ای و هم‌چنین سیستم راکت‌انداز MLRS به شهر بلگورود روسیه حمله کرده است.

نمابندگی روسیه در سازمان ملل اعلام کرد، به دنبال درخواست این کشور برای تشکیل جلسه فوری شورای امنیت و بررسی حمله اوکراین به بلگورود، قرار است این جلسه ساعت چهار بعدازظهر روز شنبه ۳۰ دسامبر-۹ دی، به وقت نیویورک برگزار شد. بر اساس اظهارات سفیر روسیه در سازمان ملل متحد، اوکراین در حمله به شهر بلگورود از بمب‌های خوشه‌ای استفاده کرده است. به گفته مقامات روسیه، در اثر این حمله دست کم ۲۱ تن کشته و ده‌ها نفر نیز زخمی شده‌اند.

بر اساس گزارش‌ها، روسیه اوکراین را به «حمله تروریستی» به غیرنظامیان در شهر بلگورود روسیه متهم کرده است. شهر بلگورود واقع در ۳۰ کیلومتری با مرز اوکراین است.

واسیلی نبزیا، سفیر روسیه در سازمان ملل متحد در نشست شورای امنیت سازمان ملل که به درخواست روسیه برگزار شد، گفت: «اوکراینی‌ها برای افزایش شمار قربانیان در این حمله، از مهمات خوشه‌ای استفاده کردند.»

او اضافه کرد که ارتش اوکراین در این حمله یک مرکز ورزشی، یک پیست اسکیت روی یخ و نیز یک دانشگاه را مورد هدف قرار داده است و در اثر آن، دست کم ۲۱ تن کشته و ده‌ها شهروند نیز زخمی شده‌اند.

جان کلی، نماینده آمریکا در سازمان ملل متحد، پوتین را مسئول این حمله دانست. او گفت: «این جنگ پوتین است. روسیه می‌تواند امروز به این جنگ پایان دهد.»

توماس فیپس، نماینده بریتانیا در سازمان ملل متحد نیز اشاره کرد: «روسیه این جنگ را آغاز کرده است. صدها هزار سرباز روسی در اوکراین هستند، اما حتی یک سرباز اوکراینی در روسیه حضور ندارد.»

بنا به اظهارات مقامات اوکراینی، حملات هوایی ارتش روسیه به شهر خارکف در شرق اوکراین در نیمه‌شب بین ۳۰ و ۳۱ دسامبر خسارات فراوانی را به جای گذاشته است.

به گفته ایهور ترخوف، شهردار خارکف و بر اساس اظهارات دادستانی محلی، حملات مذکور به خارکف توسط هواپیماهای بدون سرنشین صورت گرفته است.

ادامه دو جنگ مخرب و سرنوشت‌ساز در اوکراین و غزه، جهان بشر را به شدت تحت تاثیر قرار داده است. این جنگ اگرچه تا پایان سال ۲۰۲۳ به یک جنگ فراتر خاورمیانه‌ای و جنگی فراملی تبدیل نشده، اما آنچه در سوریه، عراق، لبنان و یمن رخ داد، نشان داد که تا چه اندازه، این تنش می‌تواند به دورانی بسیار ویران‌گر و خطرناک و فراگیر بیانجامد. تا این‌جا، نه جمهوری اسلامی ایران تمایلی به افزایش سطح تنش نشان داده و نه آمریکا و اسرائیل به پاسخ‌های سهمگین روی آورده‌اند. اما این بدان معنا نیست که احتمال بالاگرفتن سطح درگیری‌ها وجود ندارد.

در حالی که حتی در خلال جنگ هم می‌توان روحیه صلح‌طلبی انسان‌ها بیش‌تر از الان بود. در کریسمس سال ۱۹۱۴، در خلال جنگ جهانی اول، سربازهای دو طرف جنگ، تفنگ‌های خود را کنار گذاشتند، سنگرهای خود را ترک کردند، به سربازهای دشمن نزدیک شدند، با یکدیگر دست دادند، و کریسمس را تبریک گفتند.

یکصد و نه سال پیش و در جریان جنگ جهانی اول، انگلیس و آلمان در روز کریسمس آتش‌بس اعلام کردند تا در یک زمین بی‌طرف یک بازی دوستانه برگزار کنند.

در طول جنگ جهانی اول، تعدادی بسیار زیادی از سربازان انگلیسی، فرانسوی و آلمانی، در سنگرهایی که هزاران مایل دورتادور مرز کشورها ساخته شده بود، زندگی کردند، جنگیدند و مردند. این سنگرها محل‌هایی تاریک و ترسناک بودند که به‌طور میانگین ۷ فوت عمق، و ۶ فوت پهنا داشتند. در طرف جبهه متحدان، این سنگرها معمولاً پر از گل‌ولای، موش و مریضی بود. سربازها در این سنگرها برای مدت زیادی به‌سر می‌بردند و تلاش داشتند که خیس نشوند، هوشیار بمانند، و تیری به آن‌ها نخورد. سنگرهای دشمن بعضی وقت‌ها، تنها ۳۰ متر آن‌طرف‌تر بود و بالا بردن سر از سنگر به‌راحتی می‌توانست سرباز را به کشتن بدهد.

بعد از ماه‌ها جنگ دهشتناک، یک‌دفعه صلح میان سنگرها برقرار شد. آن شب، شب کریسمس سال ۱۹۱۴ بود. سربازی به نام آلبرت مورن آن شب را این‌گونه تعریف می‌کند: شبی مهتابی بود، برف همه‌جا را پوشانده بود و همه‌جا به رنگ سفید درآمده بود. آلمانی‌ها از داخل سنگرهایشان شعر شب آرام را خواندند. وقتی شعر تمام شد، دشمنان‌شان در سنگر روبه‌رو، آن‌ها را تشویق کردند. سپس سربازان متحدان نیز با نسخه انگلیسی این شعر به آن‌ها پاسخ دادند.

هیچ تیری در آن شب آتش نشد. در صبح روز بعد، سربازها در فکر بودند که آیا صلح ادامه می‌یابد یا خیر؟ در مکانی درون سنگرها، یک سرباز آلمانی تابلویی را در دست گرفته بود که روی آن نوشته شده بود: «you no shoot, we no shoot». به آرامی، سربازانی بالای سنگرها ظاهر شد و تبریک کریسمس از هر دو طرف به زبان انگلیسی ردوبدل شد. سربازان، با نگرانی زیادی از درون سنگرهای محافظ‌شان بیرون آمدند. در حالی که تفنگ‌ها و وسایل حفاظتی خود را جا گذاشته بودند، دو طرف به هم نزدیک شدند و با قلب‌هایی مملو از احساس ترس و امید، به یکدیگر دست دادند. بعضی از سربازها، هدیه‌های کوچکی مثل تنباکو و دکمه به هم

می دادند. دیگران نیز در زمین جنگ، باهم فوتبال بازی کردند. یک‌جا، گرازی توسط انگلیسی‌ها برشته شد و با آلمان‌ها به اشتراک گذاشته شد. آلمانی‌ها هم متقابلاً یک بشکه باواریا به انگلیسی‌ها دادند. جایی دیگر، یک شعبده‌باز آلمانی، شعبده‌بازی کرد. در جای دیگری نیز، یک سریاز انگلیسی موی سرش را توسط یک سریاز آلمانی کوتاه کرد. همه سریازها در آن روز، در صلح نبودند. اما ۱۰۰۰۰۰ سریاز در این صلح مشارکت داشتند. در محل‌هایی در طول سنگرها، صلح تنها در بخشی از آن روز ادامه یافت. در مکان‌های دیگر این صلح تا روز سال نو، ادامه پیدا کرد. برای لحظه بسیار کوتاهی از این جنگ وحشتناک، سریازها جنون جنگ را کنار گذاشتند و دورهم در جشن و صلح جمع شدند.

هر سال در روز اول ژانویه مراسم سال نو میلادی نه تنها در کشورهای غربی و حتی در کشورهای شرقی جهان نیز جشن گرفته می‌شود. به نوعی این جشن جنبه فرهنگی جهانی پیدا کرده است.

تعطیلات سال نو میلادی در ایران هم برگزار می‌شود. در واقع حتی مردمی که در روزهای سال نو و تعطیلات آن به سر می‌برند. این روزها و نکاپوهای جذابش، در هیچ زمان دیگری از سال تکرار نمی‌شود و همه کشورهای جهان، بهترین‌های خودشان را به نمایش می‌گذارند.

کریسمس در ایران هم شور و حال خاص خودش را دارد. نه تنها مسیحیان ایران، بلکه بسیاری از مردم نقاط مختلف ایران آغاز سال نو میلادی را هم‌زمان با سایر کشورهای جهان جشن می‌گیرند و آداب و رسوم آن را به جا می‌آورند. سبزی پلو با کوکوسبزی عضو همیشگی سفره شام سال نو است و در بسیاری خانه‌ها هم درخت کاج تزئین شده‌ای وجود دارد. آن‌ها با شیرینی‌های مختلف از یکدیگر پذیرایی می‌کنند و آرزو دارند تا سال جدید هم به شیرینی و دلچسبی این شیرینی‌ها باشد. به خصوص میلوین‌ها ایرانی دهه‌هاست در کشورهای غربی زندگی می‌کنند و در رفت و آمدهای خانوادگی جشن و سرور روزهای آخر و روزهای نخست سال میلادی جدید را جشن می‌گیرند.

درخت کاج کریسمس، یکی از مهم‌ترین نشانه‌های این جشن است که در بین مردم کشورهای غربی و برخی نقاط دیگر جهان بسیار رواج دارد. مردم، هر کدام درختی را در گوشه‌ای از خانه‌شان قرار می‌دهند، آن را تزئین می‌کنند و در زیر آن هدایایی برای اعضای خانواده می‌گذارند. گاهی مردم، بعد از خوردن شام، راهی خیابان‌ها می‌شوند و جشن را به صورت دسته‌جمعی در کنار دیگر خانواده‌ها، ادامه می‌دهند.

یکی از باورهای مردم خیالی و اسطوره‌ای، آن است که بابانوئل به همراه سورتمه‌اش، به خانه آن‌ها می‌آید و از خوردنی‌های کریسمس، به خصوص شیرینی‌ها و شکلات‌ها نوش جان می‌کند!

از دیگر جذابیت‌ها در شب‌ها و روزهای کریسمس، می‌توان به چراغانی خیابان‌های شهر اشاره کرد. آداب و رسوم کریسمس، سوای درخت معروف آن و هم‌چنین دادن هدیه که تقریباً در همه فرهنگ‌ها مشابه است، تفاوت‌هایی هم دارد.

در بیش‌تر کشورها تعطیلات کریسمس ۱۲ روز است اما در برخی کشورها مانند هلند هیچ تعطیلی برای این روز در نظر گرفته نشده است.

خیلی از ما، به‌ویژه کودکان، با دیدن درخت‌های درخشان کریسمس با شوق فراوان غرق در رنگ‌های قرمز، سفید و طلایی تزئینات‌شان شور و شوق بی‌سابقه‌ای حس می‌کنند.

اکنون کریسمس یک جشنی بین‌المللی و اغلب بدون مراسم‌های مذهبی سابق است که همه ساله هم‌زمان با آغاز سال نو میلادی برگزار می‌شود. این ضیافت و جشن و سرور و دید و بازدیدهای دوست‌داشتنی از تاریخ ۲۴ یا ۲۵ ماه دسامبر (۳ و ۴ دی) آغاز شده و حدود ۱۲ روز به طول می‌انجامد. البته بر سر تاریخ دقیق شروع این جشن اختلاف نظرهایی وجود دارد؛ اما اغلب از ۲۵ دسامبر،

کریسمس آغاز می‌شود باشد و از آن پس به صورت رسمی همین تاریخ مدنظر قرار می‌گیرد. اما مردم مدت‌ها پیش از فرا رسیدن جشن کریسمس، خود را برای آغاز سال نو آماده می‌کنند. یکی از مهم‌ترین کارها، پیش از فرارسیدن کریسمس، تزئین خانه و مغازه‌ها و ادارت است که آمدن سالی نو و این جشن بزرگ را نوید می‌دهد. همه آذین‌بندی‌های سبز، قرمز، طلایی و سفید کریسمس را دیده‌ایم و این جشن را با آن‌ها می‌شناسیم؛ درخت سبز سرو و کاج هم از اجزای مهم این جشن به حساب می‌آیند که شرکت‌کننده‌های این میهمانی بین‌المللی با شور و شوق فراوان به تزئین این درخت‌ها می‌پردازند.

این روزها از شکلات و آب نبات‌های رنگی، چراغ‌های کوچک، ستاره، فرشته، گل سرخ، روبان، شیرینی و... استفاده می‌کنند تا درخت‌ها جذاب تر به نظر برسند. به‌طور کلی، وسایلی را به کار می‌برند که نشان‌دهنده سال نو است. حتی امروزه به‌دلیل حفظ محیط زیست و یا سخت بودن حمل و نقل درختان طبیعی در شهرهای پر جمعیت، از درخت مصنوعی نیز استفاده می‌کنند و این درخت‌های مصنوعی هم طرفداران بسیاری هم دارند.

کریسمس در کشورهای مختلف جهان به شیوه‌های متفاوتی برگزار می‌شود. اگرچه که این رویداد بین‌المللی ریشه مذهبی دارد، اما در دهه‌های اخیر به یکی از پرشورترین مراسمات فرهنگی و جشن و سرور مردم جهان تبدیل شده و هر کشوری آداب و رسوم خاص خود را در برگزاری آن دخیل کرده است.

کریسمس از آن جشن‌هایی است که آوازه دیدنی‌ها و زیبایی‌هایش خاطرهاینگیز است. آخرین روزهای سال، شاهد تکاپوی مردم در کشورهای مختلف جهان برای آمادگی جشن کریسمس هستیم. این شلوغی و تکاپو، جز زیبایی چیزی در بر ندارد. چراکه در این زمان، کشورها و شهرهای مختلف جهان در بهترین و رنگارنگ‌ترین، حالت ممکن هستند و فروشگاه‌ها هم اجناس خود را با تخفیف‌های ویژه ارائه می‌کنند. به همین دلیل هم روزهای پایانی سال، یکی از پرطرفدارترین زمان‌ها برای سفر و دید و بازدید است.

از دیرباز درختانی که در طول زمستان، سبز و با نشاط باقی می‌مانند برای مردم اهمیت زیادی دارند. گفته می‌شود که در دوران باستان شاخه‌هایی از این درخت‌ها را روی در و پنجره‌های خانه‌ها وصل می‌کردند تا طراوت و سرزندگی آن‌ها وارد زندگی مردم شود. به‌همین خاطر است که در تصاویر قدیمی شاهدیم که گاهی درخت کریسمس به‌صورت وارونه از سقف آویزان می‌شد و حتی آن‌ها را با زنجیر میانه اتاق‌ها آویزان می‌کردند تا به‌عنوان لوستر عمل کند. به مرور زمان در برخی از کشورها، شاخه و برگ و درختان سرسبزی چون صنوبر، سرو، کاج و... جایگاه بالاتری در بین مردم به دست آوردند.

در طول تاریخ درختان سبز زمستانی، معانی مختلفی برای خود به دست آوردند. مثلاً آن‌ها را نمادی برای زندگی همیشگی یا گاهی فقط به جنبه تزئینی آن توجه کردند. هنوز هم به صورت دقیق مشخص نیست که استفاده از درخت کریسمس از چه تاریخی رواج یافت؛ اما منابع معتبر تاریخی در حدود ۱۰۰۰ سال پیش را عنوان می‌کنند. به احتمال زیاد اولین بار در بریتانیا از درخت کریسمس استفاده شد؛ برخی منابع هم آلمان یا جمهوری لتونی را به‌عنوان زادگاه درخت کریسمس معرفی کرده‌اند.

جالب است بدانید که برخی از تاریخ‌شناسان بر این عقیده‌اند که از حدود ۱۶۰۰ سال پیش درخت کریسمس گرامی داشته می‌شد؛ اما ارتباطی به دین مسیحیت نداشت و مربوط به مصریان باستان، چینی‌ها و یا عبرانیان بوده است. حتی شواهدی به دست آمده که بت‌پرستانی ساکن در اسکانندیناوی از درخت‌های سرو در طول زمستان استفاده می‌کردند پس این امکان نیز وجود دارد که درخت کریسمس از ادیان دیگر وارد مسیحیت شده باشد. در چند کتاب تاریخی نیز آمده که در قرون وسطی از درختی استفاده می‌شد که با نام «درخت بهشت» معروف بوده است.

پژوهش‌های تاریخی، نشان داده‌اند که از دوران باستان و زمانی که برخی قبایله‌ها به پاگانیسم (پاگانیسم: به مجموعه ادیان چندخدایی گفته می‌شود که در دوران باستان بین قبایله‌های متعددی رواج داشت.)، معتقد بودند از درختان سبز در طول زمستان استفاده می‌شد و در طول انقلاب زمستانی برای تزئین خانه‌ها از شاخه و برگ درخت‌ها استفاده می‌کردند. جالب این که حتی شواهدی به دست آمده که رومی‌ها در عبادتگاه‌هایشان برای تزئین محیط، درخت‌های سبز به کار می‌بردند. اسناد بسیار معتبری وجود دارد که طبق آن‌ها رومی‌ها در جشن ساتورنالی که یکی از بزرگ‌ترین جشنواره‌های آنان بود نیز از این درخت استفاده می‌کردند؛ اما حالا مسیحیان این درخت‌های سرسبز را به‌نوعی نماد زندگی ابدی با خداوند می‌دانند.

بریتانیا نقش مهمی در تاریخچه درخت کریسمس و رواج آن در جهان داشت. شواهد تاریخی حاکی از آن هستند که در سال ۱۸۳۲ در خانواده سلطنتی بریتانیا درخت کریسمس کوچکی تزئین شد. خاندان سلطنتی این درخت را در اتاق کودک شان قرار داده بودند تا سرگرمی جالبی برای دختر کوچک خانواده باشد. در مجله‌ای که در سال ۱۸۳۲ به چاپ رسید آمده که پرنسس ۱۳ ساله بریتانیایی در رابطه با این درخت چنین گفته است:

«بعد از شام همه به اتاق نشیمن رفتیم. آن‌جا دو میز گرد داشتیم که در دو طرف آن‌ها دو درخت کریسمس زیبا قرار داده بودند. درخت‌ها را با قند و شمع تزئین کردند و دور تا دورش هدیه‌هایی قرار داشت.»

این نوشته نشان می‌دهد که درخت کریسمس در نقاط مختلف خانه‌های اشرافی بریتانیایی از سال ۱۸۳۲ به چشم می‌خورد. بعد از این که ویکتوریا با عموزاده آلمانی خود، پرنس آلبرت ازدواج کرد، استفاده از درخت کریسمس رواج بیش‌تری یافت و به دنبال آن‌ها، اقشار متوسط جامعه هم به تزئین درخت‌های کریسمس پرداختند. در برخی کتاب‌هایی که در سال ۱۸۴۶ به چاپ رسیده بودند چنین آمده است:

«همه جا شلوغ است زیرا همه در حال آماده کردن درخت‌های کریسمس هستند.»

از سال ۱۸۴۷، در نوشته‌های معتبر مختلفی ذکر شده که پدر و مادرها به همراه فرزندان‌شان برای تهیه و آماده‌کردن درخت کریسمس تلاش می‌کردند. در همه این اسناد این نکته هم به چشم می‌خورد که در سال‌های ابتدایی، تزئین درخت کریسمس مخصوص خانواده‌های ثروتمند بود و آن‌ها اعتقاد داشتند وجود چنین درختی فضا را رمانتیک و عاشقانه جلوه می‌دهد. در سال ۱۹۰۶ مدیران یک موسسه خیریه در بریتانیا تصمیم گرفتند که کودکان فقیر را هم در لذت داشتن یک درخت کریسمس شریک کنند. آن‌ها می‌گفتند که در محله‌های فقیرنشین هیچ درخت کریسمسی پیدا نمی‌شود و این موضوع بسیار دلخراش است به همین خاطر با حمایت این موسسه، درخت‌هایی تزئین شده در کوچه و پس‌کوچه‌های محله‌های فقیرنشین قرار داده شد. از سال ۱۹۲۰ به بعد وجود درخت کریسمس در همه شهرهای بریتانیا رواج پیدا کرده بود. در سال ۱۹۳۳ واردات درخت کریسمس به انگلستان با محدودیت‌هایی مواجه شد به همین خاطر انگلیسی‌ها، تلاش کردند تا خودشان درخت‌هایی را بکارند. ازدیاد کاشت درخت باعث پیشرفت میزان تولید و بهتر شدن وضعیت اقتصادی بریتانیا در قرن بیستم شد. آمارها نشان می‌دهند که در سال ۲۰۱۳ در بریتانیا حدود ۸ میلیون درخت کریسمس پرورش داده شدند.

با همه این توصیف‌ها و با توجه به این که اسناد به دست آمده حاکی از این موضوع هستند که خاندان سلطنتی بریتانیا درخت کریسمس را میان جهانیان رواج دادند ولی اهالی شهرهای تالین در استونی و ریگا در لتونی ادعا می‌کنند که آن‌ها ابداع‌کننده درخت کریسمس بوده‌اند. تالینی‌ها می‌گویند که در سال ۱۴۴۱ درخت کریسمس داشتند و ریگایی‌ها سال ۱۵۱۰ را بیان می‌کنند؛ اما این نکته مشخص است که پیش از سال ۱۸۳۰ هیچ درخت کریسمسی به بریتانیا وارد نشده بود و از سال ۱۸۴۱ هم به صورت جامع در این کشور و سپس سراسر اروپا رواج یافت. حتی نقاشی‌های متعددی از وجود این درخت در سال ۱۸۴۸ وجود دارند که از قلعه وینزر در شهر وینزر، شهرستان بارکشر انگلستان به دست آمده‌اند.

همان‌طور که می‌بینید مردمان کشورهای مختلف خود را مخترع درخت‌های سرو تزئین شده می‌دانند، بد نیست بدانید که یک نویسنده ناشناس در سال ۱۶۰۵ چنین نوشته است:

«درخت کریسمسی در جنوب آلمان ساخته شد. درخت‌هایی را در پارک‌ها نصب کردند و بر روی آن‌ها گل‌های کاغذی، سیب، فویل‌های طلایی، شیرینی و غیره قرار دادند.»

مارتین لوتر، کشیشی اهل آلمان بود که در قرن شانزدهم می‌زیست. مارتین یک شب قبل از آغاز سال نوی میلادی، زمانی که از یک جنگل سرد زمستانی عبور می‌کرد، از لابه‌لای درختان کاج، ستاره‌های آسمان را به تماشا نشست. این کار برای او بسیار جالب و دل‌نشین بود تا اندازه‌ای که باعث شد، به خانه برود و همراه فرزندان‌ش به جنگل بازگردد تا یک درخت کاج را به خانه بیاورند. او می‌خواست صحنه زیبایی که در جنگل دیده بود را با یک کاج در خانه‌اش دوباره از نو بیافریند. به همین خاطر، برخی معتقدند که او پایه‌گذار اولین درخت کریسمس در دنیا است؛ اما این طرز فکر با مستندهای تاریخی هم خوانی ندارد.

یکی دیگر از داستان‌های درخت کریسمس، به فردی به نام سنت بونیفاس بر می‌گردد که اهل انگلستان بود. او برای یک سفر مهم خانه‌اش را به مقصد آلمان ترک کرد. سفر او از این جهت اهمیت داشت که سنت می‌رفت تا آلمانی‌ها را به دین مسیحیت تشویق کند. در این سفر به کافه‌ای بر می‌خورد که در آن گروهی از افراد بی‌دین قصد داشتند زندگی یک پسر جوان را به جرم پرستش درخت بلوط پایان دهند. او وارد جدال می‌شود و پیشنهاد می‌کند حالا که وجود یک درخت آن قدر مهم است، به جای قربانی کردن جوان درختی را قطع کنند تا او هم ادب شده و مشکل هر دو گروه برطرف شود. پیشنهاد وی پذیرفته شد و برای یادبود این اتفاق جالب، درخت قطع شده را تزئین کردند و در کافه گذاشتند تا یاد سنت بونیفاس مسیحی زنده نگه داشته شود زیرا او جان یک جوان را نجات داده بود.

در اوایل قرون وسطی نیز افسانه‌ای رواج یافت که این مضمون را داشت: «هنگامی که مسیح مقدس متولد شد ناگهان همه درخت‌ها که در خواب زمستانی به سر می‌بردند برف و یخ را کنار زدند و از نو شکوفا شدند. ژرمن‌ها که در شمال اروپا می‌زیستند به این افسانه رویکرد جدیدی داشتند، آن‌ها می‌گفتند که این افسانه نوعی نماد در خود دارد و منظور از آن این است که مسیح آمد تا همه ادیان بت پرستانه را از میان ببرد زیرا درخت کریسمس هم نمادی از بی‌دین‌ها بود.

شاید به مرور زمان و تغییر داستان‌ها، بسیاری از این افسانه‌ها کودکانه به نظر برسند، بدون شک در روایت این داستان‌ها حقیقت و دروغ در کنار هم قرار گرفته‌اند. آن چه بدون شک از صحت آن مطمئن هستیم، استفاده ملکه ویکتوریا (ملکه انگلستان) در سال ۱۸۴۶ از درخت کریسمس بوده است. گفته می‌شود که مشوق او در این کار، شاهزاده آلبرت همسر آلمانی ملکه بوده است. علت این کار نیز علاقه وی به شکل و شمایل درخت و حمایت از دین مسیحیت ذکر شده است، از سال ۱۸۴۶ به بعد به دلیل حمایت ملکه از درخت کریسمس، این رسم در اروپا رواج یافت.

شواهد نشان می‌دهند که قدیمی‌ترین درخت کریسمس در کشور لتونی و در میدان شهر ریگا واقع شده بود که قدمت آن به سال ۱۵۱۰ بازمی‌گردد زیرا در این میدان سنگ نوشته‌ای وجود دارد که همین موضوع را بیان می‌کند. برخی افسانه مارتین لوتر را نیز به همین مکان نسبت می‌دهند و می‌گویند این همان درختی است که او برای اولین بار به خانه‌اش برد. اما این درخت در لتونی بود و مارتین در آلمان زندگی می‌کرد، همین تناقض سبب شد تا این ادعا را بی‌اساس بدانند. در هر صورت هم‌اکنون تندبسی از این درخت در ریگا ساخته‌اند که روی آن به هشت زبان نوشته شده: «اولین درخت سال نو در ریگا، سال ۱۵۱۰.»

استفاده از گل‌دان‌هایی با گل‌های قرمز و سبز در کنار درخت کریسمس از سال‌های دور رواج داشت، هنوز هم افراد زیادی گل‌های رنگارنگی را در کنار این درخت قرار می‌دهند و یا حتی روی درخت‌ها از گل برای تزئین استفاده می‌کنند.

دانه‌های ریز و مصنوعی برف نیز در زیباتر کردن درختان کریسمس نقش به سزایی دارند. در سال ۱۸۰۰ از روبان‌های سفید رنگی در این تزیینات استفاده شد تا درخت‌ها رنگ و بویی از زمستان را هم داشته باشند. با گذشت زمان دانه‌های مصنوعی برف هم به درخت‌های کریسمس راه پیدا کردند و حالا جزوی اصلی از این تزیین‌ها هستند.

در ابتدا برای روشن کردن درخت‌ها از شمع استفاده می‌شد؛ اما به دلیل دردهای که شمع ایجاد می‌کرد رفته‌رفته چراغ‌های ال.ای.دی، جای آن‌ها را گرفتند.

گاهی عروسک‌های گوناگونی هم روی درخت کریسمس نصب می‌کنند که بنابر سلیقه صاحبان درخت مضامین مختلفی دارند برای مثال بعضی‌ها عروسک‌های آدم برفی آویزان می‌کنند و برخی خرس یا حیوانات دیگری را. آمارها نشان می‌دهند که سالانه بیش از ۳۶ میلیون درخت کریسمس در آمریکا و بیش از ۶۰ میلیون اصله در اروپا تولید و عرضه می‌شوند.

در اروپا و آمریکا، انجمن‌هایی فعالیت می‌کنند که به شدت با تولید درخت‌های کریسمس مصنوعی مخالف هستند و آن‌ها را زیان‌بار می‌دانند. درختان واقعی پس از خشک شدن در چرخه حیات باقی می‌مانند؛ اما درخت‌های پلاستیکی و یا ساخته‌شده از پی.وی.سی به محیط زیست آسیب‌های جبران‌ناپذیری وارد می‌کنند. گذشته از زیان‌های درختان پلاستیکی، گیاهان واقعی که برای جشن کریسمس استفاده می‌شوند هم آسیب‌زا هستند و برای رشد بیشتر به آن‌ها سم‌های شیمیایی می‌زنند.

بهترین راه، پرورش طبیعی درخت و کاشت دوباره آن‌هاست تا نابودی درخت‌های طبیعی موجب فرسایش خاک یا از بین رفتن زیستگاه موجودات زنده نشوند. سوزاندن درخت‌ها نیز باعث انتشار سرب در هوا می‌شود که برای موجودات زنده زیان‌بار هستند و باید از این کار جلوگیری کرد. امروزه با پایان کریسمس درختان سرسبز را به باغ وحش‌ها می‌برند تا حیوانات از آن‌ها تغذیه کنند.

«داستان بابانوئل» (Story Of Santa Claus) نیز از این قرار است: دره خندان جایی بود که هیچ آدم غمگینی در آن نبود. یک طرف دره پنج غار دیوها و در طرف دیگر آن، قلعه بزرگ بابانوئل بود. غار اول برای دیو خودخواهی بود، بعدی غار دیو حسادت بود، بعد از آن غار دیو نفرت، بعدی غار دیو کینه‌توزی و آخری غار دیو پشیمانی بود.

آن‌ها می‌خواستند که بابانوئل را به غارهای خود ببرند و او در پیچ و خم‌های تاریک غارهای‌شان گم شود. همه آن‌ها تلاش کردند اما بابانوئل نقشه پلید آن‌ها را می‌دانست.

دیوها می‌دانستند تا وقتی که بابانوئل در دره باشد دست‌شان به او نمی‌رسد. در شب کریسمس وقتی بابانوئل برای توزیع هدایا از دره خود بیرون آمد، آن‌ها او را دزدیدند و دست و پایش را بستند. «پیتر» قلاب، «ناتر» ریل، «کیتلر» ساحره و «ویسک» پری کوچک هنگام توزیع هدایا در شب کریسمس به بابانوئل کمک می‌کردند. در آن زمان آن‌ها زیر صندلی بودند. آن‌ها رفتند و هدایا را بین بچه‌ها توزیع کردند.

به زودی، دیو پشیمانی به اشتباهات خود پی برد و به بابانوئل کمک کرد تا فرار کند. در همین حال، ارتشی از قلعه بابانوئل آمد تا ارباب عزیز خود را از شر دیوها نجات دهند. موجودات کوچک با دیدن بابانوئل او را محاصره کردند و با خوشحالی در اطراف او می‌رقصیدند.

این داستان درباره آمدن پی‌سروصدای بابانوئل در شب کریسمس است. شب قبل از کریسمس، در حالی که مادر و نوزاد در خواب بودند، بابا بیدار می‌شود، با نگاه به بیرون پنجره، بابانوئل را بر سورتمه‌ای می‌بیند که توسط هشت گوزن کشیده می‌شود. بابانوئل سورتمه خود را روی سقف برد، از راه دودکش وارد خانه شد و کیسه اسباب‌بازی‌ها را با خود به همراه داشت. بابا تماشا می‌کرد که بابانوئل جوراب کریسمس بچه‌ها را پر از هدیه می‌کرد و می‌خندید.

بابانوئل از راه دودکش برگشت و به هر جا که می‌رفت کریسمس را تبریک می‌گفت...

امیدوار باشیم که سال ۲۰۲۴ بر خلاف ۲۰۲۳، سال خاموشی سلاح‌ها، سال صلح و دوستی، سال سقوط دیکتاتورها و سالی پر از همبستگی، عشق و دوستی، تندرستی و موفقیت برای همه انسان‌های آزادی‌خواه و برابری‌طلب جهان باشد!

سال نو ۲۰۲۴ بر همه انسان‌های آزاده جهان خجسته باد!